

Hanka TLAMSOVÁ, *Loutkoherci, gymnasté, kramáři a šlejšfíři. Proměny životních strategií světských rodů od konce 18. do počátku 20. století*, České Budějovice 2016.

Posudek oponenta diplomové práce

Hanka Tlamsová si pro svou diplomovou práci vybrala velmi neotřelé, avšak velice zajímavé téma potulných umělců a jejich rodů. Zkoumaná problematika je jí evidentně blízká a z celého textu předložené práce je patrné, že autorka studovanému prostředí rozumí. Velmi přesvědčivě působil i její příspěvek k danému tématu, který jsem měla možnost slyšet na nedávné konferenci věnované venkovské společnosti 18. a 19. století.

Téma světem jsoucích osob je v moderní české historiografii poměrně nové, určité pozornosti se dostalo pouze kočujícímu cikánskému obyvatelstvu, jež bývá ztotožňováno s lidmi na okraji společnosti a studováno především na základě trestněprávních pramenů. Je proto třeba ocenit „civilní“ úhel pohledu nastíněný Hankou Tlamsovou, která se za pomoci genealogických výzkumů zaměřila na rekonstrukci rodinných vztahů a sociálních pout „světských“. Její práce tak nabízí zcela jiný obraz „marginálů“, než jaký v českém badatelském prostředí zformovaly teze Richarda van Dülmena o „bezecných lidech“.

Předložená studie je velmi dobře promyšlená po obsahové stránce, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a uváděné analýzy jsou výsledkem zasvěcené a náročné heuristiky. Při čtení však text působí poněkud „syrovým“ a nevybroušeným dojmem. Autorka se musela vyrovnat s řadou terminologických a metodologických problémů a je proto omluvitelné, že se při vlastním psaní diplomové práce nedokázala vyhnout některým nepřesnostem. Do budoucna by však bylo zapotřebí se jich vyvarovat a při případném publikování dílčích statí lépe vážit slova a celkově pracovat pečlivěji.

Například na s. 33 uvádí svoji definici pojmu světský a tedy i vymezení vlastního předmětu své práce, není však jasné, proč mezi světské zařadila brusiče, ale ne například dráteníky. Stalo se tak až na základě hotových rodokmenů, kdy se ukázalo, že tito potulní řemeslníci a obchodníci neměli nic společného světem cirkusů a poutí? Jedna z úvodních kapitol se odvolává na oral history a historickou demografii. Obě zmíněné metody jsou ve své podstatě velmi exaktní, Hanka Tlamsová však s jejich přístupy nakládá poměrně volně, lépe by tedy bylo se jimi příliš nezaštitovat. Jako příklad lze uvést tabulku č. 1, jež slučuje matriční zápisy jako takové a dílčí demografické události, o kterých se v nich lze dočíst. Tento přístup je z hlediska zpracovávaného tématu pochopitelný, ovšem z pohledu historické demografie nepřijatelný.

Čtenářsky nejzajímavější jsou patrně kapitoly věnované rodovým legendám komediantů, které jsou konfrontovány s realitou podloženou genealogickými rešeršemi. Velmi přínosné je také pojednání o dědických a sňatkových strategiích světských osob, kde autorka přesvědčivě doložila, že sňatková homogamie cirkusáků a komediantů měla i jiné důvody než předpokládanou vykořeněnost „lidí na okraji“, kterým nezbývalo, než se vdávat a ženit mezi sebou.

Kvalitu předložené diplomové práce, která je po obsahové stránce velice přínosná, bohužel snižují stylistické nedostatky. Objevují se krkolomná souvětí nebo naopak velmi příkrá a příliš zjednodušující konstatování. Po formální, gramatické i typografické stránce je však předložený text i jeho vědecký aparát v pořádku.

Diplomovou práci Hanky Tlamsové z uvedených důvodů doporučuji k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

V Pelhřimově 10. srpna 2016

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.